

Việt Nam sẽ khó đỡ đòn nếu Trung Quốc thực sự tiến hành chiến tranh mạng

Hoàng Ngọc Điều

Hôm nay mình nhận rất nhiều những câu hỏi về chuyện phi trường của Việt Nam bị 'hacker TQ' tấn công nhưng đi ngoài đường cả ngày nên không trả lời được.

Xin nói ngay, mình không có trong tay một bằng chứng hoặc một mẫu "tang vật" kỹ thuật nào về sự vụ này cho nên mình không dám có ý kiến cụ thể về vụ việc. Xét về NGUYỄN TẮC bảo mật, hệ thống giao dịch của một phi trường (không kể đến phần quản lý không lưu) phải có 3 phần tách rời:

1. Internal private: phần này hoàn toàn tách biệt và chỉ có nhân viên của hàng không mới được quyền tiếp cận. Phần này chịu trách nhiệm kiểm soát và hình thành thông tin thông báo các chuyến bay, xử lý đặt vé, sắp xếp check-in (qua kiosk hoặc online).

2. External private: đây là phần thông báo các chuyến bay, ngày giờ, địa điểm đi và đến..v.v.. Thông tin này được công bố rộng rãi trên các bảng thông báo tại phi trường và online. Khách chỉ có quyền đọc (hoặc có thêm chức năng tìm kiếm theo số chuyến bay online) và hoàn toàn không có quyền input / thay đổi bất cứ thông tin nào.

3. External public: đây là phần cho phép khách tương tác trong chuyện đặt vé, check-in và các giao dịch trực tiếp liên quan đến vấn đề đi lại ở phi trường. Sự tương tác ở khu vực này phải được kiểm soát chặt chẽ và hoàn toàn tách rời với khu vực 1 ở trên. Tình trạng hệ thống thông báo tại phi trường ở Việt Nam bị xâm nhập vừa chứng tỏ 2 khả năng:

a. Hệ thống giao dịch của phi trường ở VN không tách rời như trên mà chỉ có một lớp chung và bị xâm nhập ở một điểm nào đó trong lớp chung ấy.

b. Hệ thống giao dịch của phi trường ở VN có tách rời ra như trên nhưng phần "internal private" bị xâm nhập cho nên mới có thể thay đổi thông tin ở vùng "external private"... Cách đây vài năm, khi diễn đàn HVAonline còn hoạt động, các anh em có một dịch vụ thiện nguyện được gọi là "site checking". Khi ấy, trong quá trình "checking" cho thấy phần lớn các hệ thống tiếp cận với Internet ở Việt Nam (như web, mail) đều bị lỗi bảo mật lớn nhỏ khác nhau. Phần lớn các software được sử dụng không được cập nhật hoặc thậm chí dùng software lậu (sao chép, không bản quyền, software bị cracked), các hệ thống có cấu hình lỏng lẻo và thiếu sự chăm sóc cần thiết. Không biết vài năm gần đây đã được khắc phục chưa?

Xét về mặt chính trị. Việc làm này chắc chắn sẽ không được chính phủ Trung Quốc chính thức cho phép (endorsed) hoặc thực hiện vì đó là cách chơi bẩn thỉu, không đáng mặt cường quốc?. Nếu Trung Quốc ra mặt tiến hành cyberwarfare (chiến tranh mạng) với Việt Nam thì nên chấp nhận rằng Việt Nam sẽ đi từ chỗ bị thương đến chết. Lý do đơn giản, gần như cơ sở hạ tầng của Việt Nam không chỗ nào mà không có mặt thiết bị của Trung Quốc. Ngay cả hệ thống mạng dân dụng 3G của Viettel cũng do nhà thầu Trung Quốc đã thắng và đã đảm trách việc xây dựng hơn 2000 trạm (chiếm gần một nửa tổng số trạm của Viettel). Bởi vậy, nếu Trung Quốc muốn hạ gục hệ thống mạng của Việt Nam, họ có thể làm một cách dễ dàng là chuyện không đáng để ngạc nhiên. Nếu nhà cầm quyền Trung Quốc thật sự muốn "chơi", có lẽ họ sẽ chơi ở cấp độ khốc liệt chớ chẳng phải những trò ở phi trường gần đây (hiện họ chỉ thực tập và răn đe!). Có bạn hỏi, C50 và A68 ở đâu mà để những chuyện "hack phi trường" xảy ra? Xin thưa, C50 và A68 được hình thành là để đối phó với "bọn bất đồng chính kiến" chớ C50 và A68 "làm gì có đủ trang bị và kiến thức", ngay cả có muốn, đối mặt với "thiên triều" của họ? .

*
* * *

Điều kỳ diệu sau cuộc tấn công

Hoàng Minh Trí:

Tôi vừa trở về sân bay Nội Bài sau một chuyến bay dài từ TP HCM. Chuyến bay dài hơn thường lệ, bởi **một cuộc tấn công điện tử thực hiện vào hạ tầng hàng không Việt Nam**, một cuộc tấn công chưa từng có.

Chúng tôi ra sân bay từ 17h. Giao thông trước sân bay Tân Sơn Nhất kẹt cứng. Bước vào sân bay, đông nghẹt người vì nhiều chuyến **ùn tắc**. Không còn thông báo điện tử, tất cả đều phải thông báo bằng giấy in. Tôi đứng xếp hàng trong hàng người bất tận, đến tận gần 19h mới đến quầy làm thủ tục, dù theo lịch là 19h đã bay. Hệ thống máy tính không hoạt động, thủ tục làm bằng tay. Thứ tự các chuyến bay và cổng ra tàu bay thay đổi liên tục và chỉ được thông báo qua loa phóng thanh. Bởi **ngay cả hệ thống loa sân bay cũng đã bị tấn công**. Và trong khung cảnh tưởng như sẽ vô cùng hỗn loạn ấy, lại là một sự trật tự đáng ngạc nhiên. Gần như không ai phàn nàn. Tất cả mọi người đều xếp hàng trật tự. Không thấy sự vội vàng chen lấn như ngày thường. Mọi người nhường nhịn và thông cảm cho nhau lẫn cho hãng hàng không. Khi tôi bước vào phòng chờ, không còn một chỗ ngồi. **Hành khách ngồi la liệt dưới đất, trong một khung cảnh tôi chưa từng chứng kiến ở đâu trên thế giới**. Trong phòng lounge cũng không còn chỗ ngồi. Nhưng sự thông cảm và chia sẻ được duy trì đến tận phút cuối.

Trong phòng lounge dành cho thương gia (business class), ngày thường, sự riêng tư vô cùng được tôn trọng. Nhưng hôm qua, mọi người chia sẻ cho nhau từng chiếc ghế. Ngày thường, khách thương gia là những người vội vàng nhất, khó tính nhất. Nhưng hôm qua, tôi chứng kiến những vị khách nhẹ nhàng nói chuyện với tiếp viên, nhờ nhắc giờ lên máy bay, còn cẩn thận dặn lại sợ tiếp viên sốt ruột: "Chị chỉ nhờ vậy thôi, không giục đâu". Không có sự cáu gắt hay giục giã, mọi người ngồi trò chuyện với nhau, chia sẻ tin tức. Tất cả đều biết rằng mình đang là nạn nhân của một cuộc tấn công. **Một cuộc tấn công không báo trước. Và không ai bảo ai, tất cả quyết định rằng họ sẽ cùng đoàn kết và hỗ trợ nhau dù chỉ bằng sự im lặng**.

Đây là lần thứ 2 tôi chứng kiến một khung cảnh mà tưởng như sẽ có hỗn loạn, cuối cùng lại chỉ thấy sự đoàn kết và sẻ chia. Tháng 10 năm 2010, tôi vào Minh Hóa, Quảng Bình để đưa hàng cứu trợ cho một xã chịu thiệt hại nặng nề nhất sau lũ. Ngập cả xã, ngập qua cả cột điện, xã gần như bị cô lập. Khi chiếc xe đến, mọi người ùa ra chờ nhận gạo và thuốc lọc nước. Mọi người đã vô cùng mệt mỏi vì bão lũ rồi, và tôi ở trên xe, thấp thỏm lo sợ về một sự hỗn loạn. Nhưng không, mọi người xếp hàng ngay ngắn, đẩy những đứa trẻ lên trước. Những gói quà được trao lần lượt. Cho đến khi hết hàng, vẫn còn nhiều người đứng chờ nhưng chưa được nhận. Không một ai phàn nàn. Mọi người vui vẻ, tự an ủi, rồi ra về. Hàng ngày, chúng ta phải nghe rất nhiều lời phàn nàn về ý thức của người Việt. Sân bay, bến tàu sẽ là nơi dễ nhìn thấy những câu chuyện như thế nhất. Nào là chen lấn khi xếp hàng, nào là tranh cãi quanh thái độ phục vụ, từ lời ăn tiếng nói đến cung cách ứng xử, chỗ nào cũng thấy "người Việt xấu xí". Ngày thường, một chuyến bay delay, một thông báo không chính xác, sẽ nhận không biết bao nhiêu nhiếc móc to tiếng. Nhưng hôm qua, trước một cuộc tấn công, tôi chỉ nhìn thấy hình ảnh của một dân tộc đoàn kết. **Một hành vi phá hoại, vốn chủ đích tạo ra sự hỗn loạn, lại đẩy mọi người xích gần lại với nhau**. Chính hành vi của những kẻ tấn công khiến cho người Việt bộc lộ những đức tính tốt đẹp của mình: **sự đoàn kết; sự sẻ chia**. Và tôi tin rằng những điều tôi đã chứng kiến ở Tân Sơn Nhất hôm qua không phải là cá biệt, bởi tôi đã nhìn thấy tinh thần ấy hơn một lần. Tôi biết, chứ không phải tin, **rằng tinh thần dân tộc của chúng ta chưa bao giờ phai nhạt**.

Những kẻ tấn công chiều qua đã tắt đi được những màn hình điện tử vô tri ở sân bay Tân Sơn Nhất, nhưng vô tình, lại bật lên ý chí đoàn kết của những con người Việt Nam. Đó là một cuộc tấn công thất bại. Và đám đông tôi nhìn thấy, cho dù rất trật tự và nhẫn nại, lại cho thấy sẽ thật bất hạnh cho bất kỳ kẻ nào lăm le tấn công dân tộc này.